

CTPP/2018/AVIS-3

TCPB/2018/ADVIES-3

02/05/2018

**Avis de la Commission Technique
des Professions Paramédicales
concernant l'ambulancier de
transport de patients non-critiques**

**Advies van de Technische
Commissie voor de Paramedische
Beroepen betreffende de
ambulancier niet-kritiek
patiëntenvervoer**

Direction générale Soins de Santé

Professions des soins de santé et pratique
professionnelle

Cellule organes d'avis et réglementation

Place Victor Horta 40, bte 10 – 1060 Bruxelles

www.health.belgium.be

Directoraat-generaal Gezondheidszorg

Gezondheidszorgberoepen en
Beroepsuitoefening

Cel adviesorganen en regelgeving

Victor Hortaplein 40, bus 10 - 1060 Brussel

www.health.belgium.be

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMÉDICALES		TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant l'ambulancier de transport de patients non-critiques</i>		<i>Advies betreffende de ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer</i>	
CTPP/2018/ AVIS-3	02/05/2018	TCPB/2018/ ADVIES-3	

Introduction

Le 26 janvier 2018, la ministre de la Santé publique, Maggie De Block, a soumis une demande d'avis à la Commission Technique des Professions Paramédicales (CTPP) sur la profession d'ambulancier de transport de patients non-critiques. La ministre annonce qu'elle a bien reçu l'avis consolidé relatif aux professions de l'aide médicale urgente. L'élaboration d'un tout nouveau cadre réglementaire applicable à l'ensemble des professions de l'aide médicale pré-hospitalière est un travail de longue haleine, qui requiert d'approfondir encore la réflexion y afférente.

Si l'ambulancier de transport de patients non-critiques figure dans la liste des professions paramédicales, il n'a toutefois jamais fait l'objet d'un cadre légal plus précis. Au vu de cette lacune et parce qu'il s'agit d'un domaine de soins pour lequel la cellule stratégique et le groupe de travail CIM Professions des soins de santé peuvent poursuivre leurs travaux dans un laps de temps plus court, la ministre sollicite de la Commission technique un avis sur le titre mentionné.

Elle demande de transposer, en se fondant sur l'avis consolidé, les compétences et les actes spécifiques à l'ambulancier de transport de patients non-critiques en une liste plus générale des **conditions de qualification minimales** et des **actes autorisés** (de façon autonome, sur prescription, en assistance).

A. Les actes autorisés

1° Cadre général :

Tous les actes entrent dans le cadre du transport non urgent de patients. Ce type de transport répond aux caractéristiques suivantes :

- il s'agit du transport d'un patient de, vers ou entre des établissements de soins ou prestataires de soins ;

Inleiding

De minister van Volksgezondheid Maggie De Block heeft op 26 januari 2018 een adviesvraag voorgelegd aan de Technische Commissie voor de Paramedische Beroepen (TCPB) over het beroep van ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer.

De minister meldt dat ze het geconsolideerd advies aangaande de beroepen van de dringende geneeskundige hulpverlening goed heeft ontvangen. Het uitwerken van een volledig nieuw reglementair kader voor alle beroepen binnen de pre-hospitaal hulpverlening is een werk van lange adem, waarover nog verdere reflectie noodzakelijk is.

De ambulancier niet-kritiek ziekenvervoer is al opgenomen binnen de lijst van paramedische beroepen, maar heeft nooit een verder legistiek kader gekregen. Gezien dit hiaat, en het feit dat dit een zorgdomein is waarop de beleidscel en de IMC Werkgroep Gezondheidszorgberoepen in een korter tijdsbestek verder kunnen werken, vraagt de minister aan de Technische Commissie advies te verlenen over de vernoemde titel.

Ze vraagt om op basis van het geconsolideerd advies de competenties en handelingen, specifiek voor de ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer, om te zetten in een meer algemene lijst van **minimale kwalificatievereisten** en **toegelaten handelingen** (autonoom, op voorschrift, in assistentie).

A. Toegelaten handelingen

1° Algemeen kader:

Alle handelingen gebeuren in het kader van het niet-kritiek patiëntenvervoer. Het niet-kritiek patiëntenvervoer voldoet aan de volgende kenmerken:

- het betreft het vervoer van een patiënt van, naar of tussen zorginstellingen of zorgverstrekkers;
- de patiënt heeft opvolging nodig tijdens het

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMÉDICALES		TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant l'ambulancier de transport de patients non-critiques</i>		<i>Advies betreffende de ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer</i>	
CTPP/2018/ AVIS-3	02/05/2018	TCPB/2018/ ADVIES-3	

- le patient nécessite un suivi pendant le transport ;
- le patient n'est pas en situation aiguë ou en situation d'aggravation aiguë (autrement dit, il est stable) au début de son transfert;

Si on peut prévoir raisonnablement que le patient aura besoin, pendant le transport, de soins qui ne relèvent pas de la compétence de l'ambulancier de transport de patients non-critiques, le transport doit être accompagné d'un professionnel compétent.

Il est seulement autorisé à l'ambulancier de transport de patients non-critiques de réaliser les prestations techniques et les actes lorsqu'il dispose de la compétence, de la formation et/ou de l'expérience qui est nécessaire pour les exécuter correctement et en toute sécurité.

2° prestations techniques sans prescription:

- récolter et transmettre les informations et les éléments nécessaires sur le patient pour assurer le bon déroulement du transport ;
- contrôler et mesurer les fonctions vitales de manière non invasive et transférer les informations et les éléments requis (moniteur multiparamétrique) ;
- lever, soulever et positionner correctement le patient en vue du transport, y compris son déplacement horizontal (transfert sur un lit) avec ou sans accessoires ;
- immobiliser le patient afin de garantir sa sécurité pendant le transport ;
- veiller à la sécurité physique du patient pendant son transfert et lorsqu'il est levé, soulevé et immobilisé ;
- mesurer la glycémie ;
- remplacer et vider la poche à urine chez un patient avec une sonde vésicale ;
- remplacer et vider la poche de stomie chez un patient stomisé.

3° prestations techniques sans prescription pouvant être effectuées en cas de détérioration aiguë de

- vervoer;
- de patiënt bevindt zich niet in een acute of acuut verergerende situatie (m.a.w. hij/zij is stabiel) bij de aanvang van het transport;

Indien redelijkerwijs voorzien wordt dat de patiënt tijdens het vervoer zorg nodig heeft die buiten de competentie van de ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer valt, dient het vervoer begeleid te worden door een ter zake bevoegde beroepsbeoefenaar.

Het is de ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer enkel toegestaan technische prestaties en handelingen uit te voeren wanneer hij beschikt over de nodige competentie, opleiding en/of ervaring om deze correct en veilig uit te voeren.

2° Technische prestaties zonder voorschrift:

- inwinnen en overdragen van de noodzakelijke gegevens en elementen over de patiënt voor het goed verloop van het vervoer;
- toezicht houden op en meten van de vitale functies op een niet-invasieve manier en overdracht van de noodzakelijke gegevens en elementen (multiparametermonitor);
- het heffen, tillen en correct positioneren van de patiënt ten behoeve van het vervoer, inclusief het horizontaal verplaatsen van de patiënt (verbedden) met of zonder hulpmiddelen;
- immobilisatie / fixatie ten behoeve van de veiligheid tijdens het vervoer;
- het bewaken van de fysieke veiligheid van de patiënt tijdens het vervoer en tijdens heffen tillen en immobiliseren van de patiënt;
- het uitvoeren van een glycemieting;
- vervangen en ledigen van een urinezak bij een patiënt met een blaassonde;
- vervangen en ledigen van een stomazak bij een patiënt met een stoma.

3° Technische prestaties zonder voorschrift die mogen gesteld worden bij een acute verslechtering

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMÉDICALES		TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant l'ambulancier de transport de patients non-critiques</i>		<i>Advies betreffende de ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer</i>	
CTPP/2018/ AVIS-3	02/05/2018	TCPB/2018/ ADVIES-3	

l'état du patient pendant son transfert :

- utiliser un masque et un ballon respiratoire/ insufflateur et administrer de l'oxygène médical pendant la réanimation ;
- utiliser la canule de Mayo ;
- aspirer les voies aériennes supérieures ;

4° prestations techniques sur prescription d'un médecin :

- administrer de l'oxygène médical ;
- aspirer les voies aériennes supérieures ;
- administrer un aérosol ;
- surveiller et dispenser des soins de suivi au patient sous perfusion intraveineuse périphérique présente (les soins de suivi consistent à poursuivre la thérapie mise en place par un médecin), remplacer, reconnecter et débrancher un sac à perfusion ;
- administrer les médicaments : voie orale (y compris par inhalation), rectale, sous-cutanée et percutanée.

5° assistance :

- apporter son aide à l'intubation.

B. Les conditions de qualification minimales

La profession d'**ambulancier de transport de patients non-critiques** ne peut être exercée que par des personnes remplissant les conditions suivantes :

1° être détenteur d'un diplôme sanctionnant une formation qui correspond, au minimum, à **1.050 heures** d'apprentissage ou 1 année de formation de plein exercice. La formation théorique et pratique comprend au moins 750 heures, le stage comprend au moins 300 heures.

Le programme d'études comprend au moins :

a) une formation théorique en :

- anatomie générale ;
- physiologie générale ;
- pathologie générale ;

van de toestand van de patiënt tijdens het vervoer:

- gebruik van een beademingsballon en masker en toediening van medische zuurstof tijdens een reanimatie;
- gebruiken van de mayocanule;
- aspiratie van de bovenste luchtwegen.

4° Technische prestatie op voorschrift van een arts:

- toedienen van medische zuurstof;
- aspiratie van de bovenste luchtwegen;
- aerosoltherapie toepassen;
- toezicht houden op en de nodige nazorg geven aan de patiënt met aanwezige perifere intraveneuze perfusie (nazorg betekent de therapie ingesteld door een arts verder zetten), vervangen, heraan koppelen en afsluiten van een infuuszak;
- toedienen van medicatie: oraal (inbegrepen inhalatie), rectaal , sub- en percutaan.

5° assistentie:

- ondersteuning bij intubatie.

B. Minimale kwalificatievereisten

Het beroep van **ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer** mag slechts worden uitgeoefend door personen die voldoen aan de volgende voorwaarden:

1° houder zijn van een diploma dat een opleiding bekroont, die overeenstemt met een opleiding die op zijn minst **1.050 uur of 1 jaar voltijdse opleiding** omvat. De theoretische en praktische opleiding omvat ten minste 750 uren, de stage omvat minstens 300 uren.

Het leerprogramma omvat ten minste:

a) Een theoretische opleiding in:

- algemene anatomie;
- algemene fysiologie;
- algemene pathologie;

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMÉDICALES	TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN
<i>Avis concernant l'ambulancier de transport de patients non-critiques</i>	<i>Advies betreffende de ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer</i>
CTPP/2018/ AVIS-3	02/05/2018 TCPB/2018/ ADVIES-3

- biologie ;
- épidémiologie ;
- psychologie ;
- législation relative à l'exercice des professions des soins de santé ;
- travail interdisciplinaire ;
- déontologie et éthique ;
- pharmacologie ;
- hygiène du dos.

b) une formation théorique et pratique en :

- premiers secours ;
- hygiène ;
- lever, soulever, immobilisation et transport du patient ;
- soins de plaies de base ;
- techniques spécifiques :
 - techniques de mesure de la glycémie ;
 - masque et ballon respiratoire ;
 - canule de Mayo ;
 - administration d'oxygène médical ;
 - aspiration des voies aériennes supérieures ;
 - apporter son aide à l'intubation ;
 - aérosolthérapie ;
 - remplacer, reconnecter et débrancher un sac à perfusion ;
 - remplacer et vider une poche à urine, une poche de stomie.
- moniteur multiparamétrique ;
- communication et aptitudes à la communication ;
- premiers soins psychosociaux ;
- informatique dans le domaine des soins de santé et applications e-Health ;
- Evidence Based Practice.

c) un travail de fin d'études en rapport avec la formation et attestant que la personne concernée est capable d'analyser et de synthétiser dans son domaine professionnel et peut travailler de façon autonome.

d) un stage de minimum 300 heures, effectué avec succès.

Ce stage a lieu dans différents secteurs d'activité et le Durant son stage, le candidat accompagne différents

- biologie;
- epidemiologie;
- psychologie;
- wetgeving met betrekking tot de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen;
- interdisciplinair werken;
- deontologie en ethiek;
- farmacologie;
- rughygiëne.

b) Een theoretische en praktische opleiding in:

- EHBO;
- hygiëne;
- heffen, tillen, immobilisatie en transport van de patiënt;
- basiswondzorg;
- specifieke technieken:
 - meettechnieken bloedglucose;
 - beademingsballon- en masker;
 - mayocanule;
 - toediening van medische zuurstof;
 - aspiratie van de bovenste luchtwegen;
 - ondersteuning bij intubatie;
 - aerosoltherapie;
 - vervangen, heraankoppelen en afsluiten van een infuuszak;
 - vervangen en ledigen van een urinezak, stomazak.
- multiparametermonitor;
- communicatie en communicatieve vaardigheden;
- psychosociale eerste hulp,
- informatica in de gezondheidszorg en e-health applicaties,
- Evidence Based Practice.

c) Een eindwerk dat in verband staat met de opleiding en waaruit blijkt dat de betrokkene in staat is tot een analytische en synthetische activiteit in het vakdomein en dat hij zelfstandig kan werken.

d) Een met vrucht doorlopen stage van minstens 300 uren.

De kandidaat begeleidt tijdens de stage diverse types van patiënten.

COMMISSION TECHNIQUE DES PROFESSIONS PARAMÉDICALES		TECHNISCHE COMMISSIE VOOR DE PARAMEDISCHE BEROEPEN	
<i>Avis concernant l'ambulancier de transport de patients non-critiques</i>		<i>Advies betreffende de ambulancier niet-kritiek patiëntenvervoer</i>	
CTPP/2018/ AVIS-3	02/05/2018	TCPB/2018/ ADVIES-3	

types de patients

C. Mesures transitoires

Les mesures transitoires comme décrites à l'article 153 de la LEPS ne devraient pas s'appliquer à l'ambulancier de transport de patients non-critiques. La raison est que la formation suivie par les ambulanciers de transport de patients non-critiques actuellement actifs n'est pas suffisante pour répondre aux conditions de qualification minimales décrites ici.

Les ambulanciers de transport de patients non-critiques qui sont actifs au moment de la publication de l'AR avec les conditions de qualification minimales et les actes autorisés, devront suivre au minimum une formation de 200 heures pour pouvoir continuer à exercer leur profession. Cette formation devra être finalisée au moment où les premiers diplômes seront délivrés, sanctionnant une formation qui correspond aux conditions minimales comme décrites dans cet avis, et ce au plus tard dans un délai de 5 ans.

Nous sommes conscient qu'il y aura un conflit avec le statut du secouriste-ambulancier, qui doit actuellement suivre une formation de 160 heures. Il est donc important que les conditions de qualification minimales pour l'exercice de la profession de secouriste-ambulancier soient également révisées.

Il est en effet important pour le bien-être du patient que les ambulanciers reçoivent une formation adéquate.

C. Overgangsmaatregelen

De overgangsmaatregelen zoals beschreven in artikel 153 van de WUG zouden niet mogen gelden voor de ambulanciers niet-kritiek patiëntenvervoer. De reden hiervoor is dat de opleiding die werd gevolgd door de huidig actieve ambulanciers niet-kritiek patiëntenvervoer niet toereikend is om te voldoen aan de hier beschreven minimale kwalificatievereisten.

De ambulanciers niet-kritiek patiëntenvervoer die actief zijn op het moment dat het KB met minimale kwalificatievereisten en toegelaten handelingen wordt gepubliceerd zouden minimaal een opleiding van **200 uren** moeten volgen om het beroep te mogen blijven uitoefenen. Deze opleiding moet voltooid zijn tegen het moment waarop de eerste diploma's worden uitgereikt die een opleiding bekronen die overeenstemt met de minimale kwalificatievereisten zoals ze in dit advies zijn omschreven, en dit ten laatste binnen een periode van 5 jaar.

We zijn er ons van bewust dat er een conflict zal ontstaan met het statuut van de hulpverlener-ambulancier, die momenteel slechts een opleiding van 160 uur dient te volgen. Het is dus van belang dat de minimale kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van hulpverlener-ambulancier ook herzien worden.

Voor het welzijn van het patiënt is het immers van belang dat de ambulanciers voldoende opgeleid zijn.

Greta DEREYMAEKER

*Présidente de la Commission technique des
Professions paramédicales*

*Voorzitster van de Technische Commissie voor de
paramedische beroepen*